

*Przyroda Parku Krajobrazowego
„Mierzeja Wiślana”*

Przyroda Parku Krajobrazowego
„Mierzeja Wiślana”

Autorzy:

Tekst i opisy zdjęć:

Jolanta Bulak
Sebastian Nowakowski
Wojciech Woch

Fotografie:

Wojciech Woch

Wydawca:

Zarząd Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”
ul. Gdańska 2, 82-103 Stegna
tel./fax. 55 247 71 06
www.parkmierzeja.pl e-mail: parkmierzeja@wp.pl

Skład i druk:

Przedsiębiorstwo prywatne „WiB” Piotr Winczewski
ul. Jana III Sobieskiego 14, 80-216 Gdańsk
tel./fax. 58 341 99 89
e-mail: wib1@wp.pl

2010 r.

Przyroda Parku Krajobrazowego
„Mierzeja Wiślana”

Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”

Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” powołano na mocy Uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Elblągu z dnia 26.04.1985 r. w sprawie utworzenia parków krajobrazowych oraz obszaru krajobrazu chronionego na terenie województwa elbląskiego. W celu zachowania unikatowych w skali kraju walorów przyrodniczych, kulturowych, historycznych i krajobrazowych ochroną prawną objęto obszar o pow. 4410 ha. Park obejmuje wschodni fragment Mierzei Wiślanej na odcinku między Sztutowem, a granicą Polski znajdujący się na terenie gmin Krynica Morska i Sztutowo. Jest to wąski pas lądu zawarty między dwoma akwenami - Zatoką Gdańską i Zalewem Wiślanym, z ciągami wydm porośniętych nadmorskim borem sosnowym, miejscami mieszanym z dębem i bukiem. Zbiorowiska leśne stanowią 78% powierzchni Parku. Pozostałą część Mierzei Wiślanej do linii Przekopu Wisły (oraz część Żuław Wiślanych) obejmuje otulina – strefa ochronna Parku, zabezpieczająca go przed wpływem szkodliwych czynników.

Najważniejsze walory krajobrazowe Parku stanowią piękne, piaszczyste plaże oraz występujący na ich zapleczu wał wydmy przedniej, a także mozaika terenu o dużej dynamice rzeźby. Na szczególną uwagę zasługuje obecność potężnych wałów wydmy oraz wilgotnych obniżen między nimi. Cenny element krajobrazu tworzą zróżnicowane morfologicznie wybrzeża Zalewu Wiślanego - od niskich brzegów porośniętych szuwarami, po wysokie klify wydmy oraz rozległe i piękne widoki poprzez Zalew, na strefę krawędziową Wysoczyzny Elbląskiej, a także mały udział terenów zainwestowanych. Z ogromną mozaiką ukształtowania powierzchni, związane są bogate walory przyrodnicze przejawiające się różnorodnością siedlisk roślinności oraz bogactwem flory i fauny.

Badania prowadzone na terenie Mierzei Wiślanej w ciągu ostatnich 30 lat zaowocowały stworzeniem obszernej listy 753 taksonów roślin naczyniowych, spotykanych na omawianym terenie. Odnotowano też przeszło 200 gatunków porostów (Lenartowicz i in., 2001) oraz ponad 55 gatunków mszaków. Algii i mykoflora nadal nie została dostatecznie rozpoznana.

Flora Mierzei Wiślanej jest unikatowa pod wieloma względami i odznacza się dużym stopniem naturalności, wyrażającym się przewagą składników rodzimych. Występuje tu pokaźna grupa gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem w skali regionu i całego obszaru Polski, związanych z wrażliwymi i rzadkimi siedliskami, które są niezwykle ważne ze względu na zachowanie bioróżnorodności naszego kraju. Wśród najcenniejszych elementów flory znalazły się nieliczne stanowiska reliktu glacialnego zimoziółu północnego (*Linnaea borealis*), stanowisko wymierającej na Pomorzu Gdańskim turówki wonnej (*Hierochloë odorata*), oraz ostatnie stanowisko gnidosza błotnego (*Pedicularis palustris*) i czworolista pospolitego (*Paris quadrifolia*) i jedyne w regionie stanowisko sałaty tatarskiej (*Lactuca tatarica*); licznie miejscami występuje także ważna dla Wspólnoty Europejskiej lnicza wonna (*Linaria odora*), gatunek endemiczny dla wybrzeży południowo-wschodniego Bałtyku. Łącznie stwierdzono 127 gatunków specjalnej troski w tym 101 zagrożonych i rzadkich w skali Pomorza Gdańskiego i obszaru całej Polski oraz 43 gat. chronione.

Specyfikę przyrodniczą Mierzei Wiślanej tworzy strefowy układ siedlisk i zbiorowisk roślinnych oraz obecność różnorodnych grup roślin tworzących niekiedy bogate populacje. Są to m.in. halofity, rośliny torfowiskowe, hydrofity i higrofity, psamofity nadmorskie, pionierska roślinność na okresowo zalewanych powierzchniach, itp. Ogromnym walorem jest duża lesistość terenu i postępujące procesy regeneracji lasów, związane m.in. ze zmianą sposobu konstrukcji planów ochrony lasów. Park cechuje również obecność zbiorowisk roślinnych pełniących szczególnie ważne funkcje glebochronne i wodochronne oraz stanowiących miejsca bytowania cennej fauny.

Na terenie Mierzei Wiślanej stwierdzono występowanie ogromnej liczby zwierząt, spośród których najlepiej poznaną grupą są kręgowce, głównie ptaki. Odnotowano 232 gatunki przedstawicieli awifauny, z których 107 to gatunki lęgowe (Goc, Remisiewicz, 2001). Bogactwo awifauny wynika z rzeczywistej atrakcyjności Mierzei Wiślanej, na którą składa się położenie na skandynawsko – iberyjskim szlaku wędrówek oraz występowanie na terenie Mierzei zróżnicowanych, często unikatowych i rzadkich siedlisk.

Rezerwaty przyrody

Rezerwat „Kąty Rybackie” (faunistyczny ptaków)

Rezerwat został utworzony na podstawie zarządzenia MLiPD z dnia 28.09.1957 r., w celu zachowania i ochrony naturalnego miejsca lęgowego kormorana czarnego *Phalacrocorax carbo* i czapli siwej *Ardea cirenea*. Obszar znajduje się na terenie gminy Sztutowo, w Kątach Rybackich (Nadleśnictwo Elbląg, Leśnictwo Kąty Rybackie). Powodem objęcia ochroną konfliktowego dziś gatunku była jego bardzo niska liczebność i zagrożenie wyginięciem. Wielkość europejskiej i polskiej populacji kormorana zmieniła się na przestrzeni wieków. Ptak ten zawsze był traktowany jako szkodnik rybacki. W rezultacie w wielu krajach wytopiono go doszczętnie, a liczebność w całej Europie spadła do tego stopnia, że w latach 40-tych XX wieku stał się gatunkiem rzadkim. Od tego momentu podjęto działania ochronne i kormoran zwiększał swoją liczebność i zasięg.

Gniazdowanie kormoranów na Mierzei Wiślanej odnotowano już w drugiej połowie XIX w. Duża kolonia mieściła się w okolicach Przebrna, a po jej zniszczeniu ptaki przeniosły się w sąsiedztwo Kątów Rybackich. Pod koniec XIX w. i ta kolonia przestała istnieć, najprawdopodobniej ze względu na prześladowania ze strony ludzi. Ptaki powróciły na Mierzeję pod koniec lat 40-tych XX w. Na początku gnieździły się tu tylko czaple, później dołączyły kormorany. W 1957 r. utworzono tu rezerwat ornitologiczny o pow. 10,79 ha. W 1959 r. kolonia liczyła 117 par kormoranów. Obecnie jest to największa kolonia tego gatunku w Polsce i jedna z większych w Europie.

W związku z tym, że w ostatnich latach kolonia przesunęła się w kierunku zachodnim wychodząc poza granice rezerwatu, w czerwcu 2000 r. powiększono powierzchnię rezerwatu do 102,54 ha, do niego dodano otulinę o pow. 62,86 ha.

W 2009 r. gniazdowało tu 8900 par kormorana. Rezerwat stanowi niewątpliwie jedną z największych atrakcji przyrodniczych w naszym kraju.

Rezerwat „Buki Mierzei Wiślanej” (leśny)

Lasy na Mierzei zajmują ogromną część jej powierzchni. Dominującym gatunkiem, współcześnie nadającym Mierzei borowy charakter, jest sosna, nasadzana tu od końca XIX wieku w celu stabilizacji wydm. Niegdyś rosnące tu lasy liściaste zostały przetrzebione przez człowieka, co spowodowało uruchomienie piaszczystego podłoża. Stare drzewa zachowały się do dziś w niewielu miejscach, m.in. właśnie w okolicach Przebrna – jest to rezerwat „Buki Mierzei Wiślanej”. Powstał on w 1962 roku, na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, z dnia 15.05.1962 r., aby zachować jedyne naturalne stanowisko buka na tym terenie. Rezerwat znajduje się w pobliżu miejscowości Przebrno, w gminie Krynica Morska. Zarządcą tego obszaru jest Nadleśnictwo Elbląg – Leśnictwo Przebrno.

Wiek drzewostanu bukowego wynosi około 200 lat. Domieszczę stano-

wi świerk pospolity, dąb szypułkowy, sosna zwyczajna i brzoza brodawkowata. Na niewielkiej powierzchni 7 hektarów rozwinęła się różnorodna roślinność, związana z mozaiką ukształtowania terenu. Bardzo licznie występuje jedna z naszych polskich lian – chroniony bluszcz pospolity. W niewielkich obniżeniach rozwinęły się płaty olsu. Malowniczy charakter tego miejsca zachęca do spacerów oraz zadumy nad burzliwą historią lasów na Mierzei.

Rezerwat ornitologiczny „Mewia Łacha” (faunistyczny ptaków)

Rezerwat ten znajduje się w otulinie Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”. Obejmuje stożek ujściowy Wisły, stanowiący młodą formę geomorfologiczną, stworzoną przez człowieka. W 1895 r. wykonano przekop Wisły, aby zapobiec licznym powodziom na Żuławach. Podczas prac stworzone zostały warunki, umożliwiające kolonizację tego obszaru przez gatunki dotychczas tu nie występujące.

Miejsce to wkrótce stało się rajem dla ptactwa wodno-błotnego. Piaszczysta plaża i zaciszne zagłębienia na wydmach oraz piaszczyste łąchy formujące się na przedłużeniu osi nurtu Wisły (nie dostępne dla ludzi) to doskonale miejsca, na których ptaki znalazły bezpieczne schronienie podczas lęgów.

Na podstawie Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 09.10.1991 r. utworzono tu rezerwat „Mewia Łacha” o powierzchni 150,46 ha. Terenem zarządza Urząd Morski w Gdyni. Celem ochrony są kolonie lęgowe rzadkich gatunków rybitw, miejsc lęgowych, odpoczynku i żerowania ptaków siewkowatych i blaszkodziobych oraz ochrona dynamiki procesów akumulacyjnych stożka ujściowego Wisły. Wschodnia część rezerwatu o powierzchni 131,55 ha znajduje się w strefie ochronnej Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”. W skład rezerwatu wchodzi również wynurzające się okresowo u ujścia Wisły piaszczyste ławice.

Teren rezerwatu stanowi miejsce gniazdowania gatunków tworzących unikalny zespół awifauny strefy plaży i wydm, w którym szczególnie cenną jest kolonia rybitw o składzie gatunkowym nie spotykanym nigdzie indziej na terenie Polski ze względu na występowanie tu takich gatunków rybitw, jak: czubata, popielata, białoczelną oraz rzeczna. Dla 3 gat. niełgowych ujście Wisły jest jedynym stanowiskiem stwierdzenia w Polsce. Są to: sieweczka mongolska, pijawnik i świstunka grubodzioba. Jedyne gniazdowiska w Polsce mają tu sieweczka morska, rybitwa czubata i popielata.

Teren rezerwatu został uznany za ostoję ptaków o randze europejskiej, jako ważne miejsce odpoczynku ptaków siewkowatych w czasie jesiennej wędrówki oraz miejsce znacznych koncentracji ptaków wodnych w okresie wędrówek i zimowania. W rezerwacie występuje prawie 220 gatunków ptaków. Co najmniej 50 z nich to gatunki lęgowe. Atrakcyjność tego obszaru dla ptaków, zwłaszcza w okresie lęgowym zależy przede wszystkim od aktualnego układu mierzejek i łąch. Liczebność i skład lęgowy awifauny zmienia się tu z sezonu na sezon. Dla wielu rzadkich w Polsce gatunków ptaków wodno – błotnych rezerwat jest atrakcyjny przez cały rok. Stanowi miejsce odpoczynku i żerowania dla tysięcy osobników z wielu gatunków.

Jednak należy pamiętać, że rezerwat „Mewia Łacha” to nie tylko ptaki. Ważnym walorem jest też bogactwo florystyczne. Występuje ponad 450 gatunków roślin naczyniowych, spośród których 17 gatunków podlega ochronie, a 70 to gatunki uznane za rzadkie i zagrożone wymarciem na Pomorzu lub w Polsce. Najcenniejszym przedstawicielem flory rezerwatu jest gatunek ważny dla Wspólnoty Europejskiej, chroniony w ramach Natury 2000 – Inica wonna (*Linaria odora*), reprezentowany na kilku stanowiskach w rejonie plaży, wydmy białej i wydmy szarej.

Unikatowy charakter przyrodniczy Mierzei Wiślanej zdecydował o wyznaczeniu na jej terenie czterech obszarów w sieci Natura 2000, powołanych w celu zachowania zagrożonych wyginięciem w skali Europy siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, a także typowych, wciąż jeszcze powszechnie występujących siedlisk przyrodniczych, charakterystycznych dla wybranych regionów geograficznych. Na terenie Parku i jego strefy ochronnej znalazły się dwa Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków „Zalew Wiślany” PLB280010 oraz „Ujście Wisły” PLB220004, powołane w ramach Dyrektywy Ptasiej ze względu na cenne gatunki awifauny, występującej na tym terenie. Natomiast na podstawie Dyrektywy Siedliskowej wyznaczono Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk: „Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana” PLH280007 oraz „Ostoja w Ujściu Wisły” PLH 220044 ze względu na obecność siedlisk przyrodniczych o unikatowym charakterze.

Piękno Mierzei i Żuław

Zimowy pejzaż żuławski

W uśpieniu oczekując wiosny - zima na Mierzei Wiślanej

Ożywić biel - zachód słońca na Żuławach

Klif nad Zalewem Wiślanym, cenny obszar w ramach sieci Natura 2000

Pejzaż burzą malowany

Ziarnko do ziarnka ... i powstaje wydma

Inicjalne stadia wydmowe – siedlisko chronione w ramach Natury 2000

Mierzeja Wiślana to raj dla grzybiarzy – koźlarz babka

Walka o przetrwanie – niestabilne piaszczyste podłoże wymusza wzrost drzew w niespotykanych formach

Wisła Królewiecka o wschodzie słońca

Zachód słońca na Żuławach

Plaża nad Zalewem Wiślanym

Wiosenne wierzby

Rezerwat „Kąty Rybackie”

Kormoran czarny nie posiada gruczołu kuprowego zabezpieczającego pióra przed namakaniem – jest to swoiste przystosowanie umożliwiające ptakom nurkowanie na większe głębokości. Po polowaniach ptak suszy upierzenie charakterystycznie rozpościerając skrzydła i dopiero wtedy może wzbić się do lotu.

Młody ptak po pierwszych próbach nauki latania

Kormoran czarny w szacie godowej

Pod koniec sezonu lęgowego zaczyna brakować miejsca w gnieździe, które często jest już bardzo zniszczone – ptaki zaczynają przesiadywać na wierzchołkach rodzinnych drzew i podejmują pierwsze próby nauki latania.

Wkrótce nadtrawiona ryba trafi do gardzieli pisklęcia

Ptaki budują swoje gniazda, wykorzystując pędy sosny, które obłamują z okolicznych drzew. Wpływa to niekorzystnie na stan zdrowotny drzewostanu w rezerwacie. Pozbawione aparatu asymilacyjnego sosny obumierają w ciągu kilku lat.

Czapla siwa - przygotowanie do lądowania

Czapla siwa - na gnieździe. Bliskie sąsiedztwo zdaje się nie stanowić dla tych ptaków żadnego problemu.

Mieszkanie w kolonii ma swoje zalety. Podczas gdy jedne ptaki zajmują się codziennymi obowiązkami, inne czujnie obserwują okolicę i w razie potrzeby zaalarmują pozostałym o zbliżającym się niebezpieczeństwie.

Młoda czapla czeka na powrót rodziców. Młode ptaki nie mają jeszcze wybarwionych dziobów i nóg.

Czaple siwe walczące o miejsce na gniazdo – najbezpieczniej jest w samym sercu koloni, a korzystna lokalizacja gniazda gwarantuje sukces lęgowy.

Kormorany udają się na polowanie

Panorama rezerwatu „Kąty Rybackie”. Przy braku deszczu rejon kolonii zaczyna szybko przypominać krajobraz księżycowy ze względu na powłokę białych odchodów na roślinności.

Rezerwat „Mewia Łacha”

Biegus zmienny

jest najliczniejszym ptakiem z rzędu siewkowych, występującym na terenie rezerwatu „Mewia Łacha”. Można go spotkać w strefie na styku wody i lądu jak wypatruje drobnych bezkręgowców stanowiących podstawę jego diety. Nazwa gatunkowa odnosi się do zmienności ubarwienia osobników w ciągu roku. Ptaki dorosłe posiadają charakterystyczną czarną plamę na brzuchu, młode - czarne plamki. Gniazdują pojedynczo i w sporej odległości od siebie.

Brodziec rdzawy

pojawia się pojedynczo w niewielkich stadkach od połowy lipca do końca sierpnia.

Szlamnik

(szlamik rdzawy) gat. niełęgowy w rezerwacie „Mewia Łacha” pojawia się od połowy lipca do października. Są to ptaki wielkości gołębia, o jednolicie rdzawym spodzie ciała w okresie lęgowym. Mają one stosunkowo długie nogi i lekko zagięte ku górze dzioby, stanowiące doskonałe przystosowanie do żerowania w płytkiej wodzie i wygrzebywania pokarmu z mułu.

Kamusznik

Pojawia się regularnie na terenie rezerwatu, najczęściej pojedynczo lub małych stadkach, najliczniej w sierpniu. Na ogół kamusznik lubi kamieniste wybrzeża morskie, w czasie zimowania spotykany na piaszczystych plażach. Poszukując pokarmu (drobnych bezkręgowców) potrafi odwracać kamienie dużo cięższe od niego samego.

Mewa śmieszka

obserwowana w ciągu całego roku w postaci licznych stad (do 15 tys. ptaków późnym latem). Wbrew panującym przekonaniom śmieszka łowi ryby sporadycznie, najczęściej słabe, chore, albo martwe okazy. Podstawowym pożywieniem śmieszki są owady wodne i lądowe - dżdżownice, pijawki i inne bezkręgowce, a także drobna padlina. Zjada również nasiona i owoce. Ciemnoczekoladowy kolor głowy jest charakterystyczny dla okresu lęgowego, zimą staje się ona biała z ciemną plamką za okiem i dwiema niewyraźnymi, poprzecznymi smugami na wierzchu

Mewy białe

Rybitwa rzeczna

licznie i regularnie spotykana w rezerwacie na przelocie jesiennym w skupieniach liczących do 3 tys. osobników. Charakterystyczną cechą tego gatunku jest długi, głęboko wcięty ogon. Dużo lata i prawie nie chodzi. Może gniazdować kolonijnie. Gniazdo zakłada na ziemi, w postaci płaskiego kopca z źdźbeł nadwodnych roślin. Żywi się głównie niewielkimi rybami oraz bezkręgowcami wodnymi. Zdobyczy wypatruje przede wszystkim latając nad wodą na wysokości kilku metrów, lub czatuje siedząc na jakimś wyższym miejscu ponad wodą. W locie zbiera pożywienie z powierzchni wody. Może ścigać owady w powietrzu.

Żeremie bobra europejskiego

Bobry były jednym z pierwszych gatunków, które objęto ochroną prawną już w XI wieku z inicjatywy króla Bolesława Chrobrego. Mimo tego bobry stopniowo zmniejszały swoją liczebność, do tego stopnia że stały się gatunkiem zagrożonym wyginięciem. Obecnie na skutek planowej introdukcji oraz naturalnych procesów migracji populacja bobra jest bardzo liczna.

A low-angle shot looking up at a vast, dense flock of birds, likely swallows, in flight. The birds are silhouetted against a bright, hazy sky, creating a complex, overlapping pattern of dark shapes. The lighting is soft and diffused, suggesting a bright day with some atmospheric haze or a low sun. The overall effect is one of intense natural energy and movement.

Ptaki

Kormorany na stawie na Zalewie Wiślanym, który stanowi dla nich źródło pożywienia

Czapla biała - pierwszy przypadek gniazdowania tego ptaka w Polsce odkryto w 1997 r. nad Biebrzą. Spotykana w szuwarach przybrzeżnych na Zalewie Wiślanym

Czapla siwa
nad malowniczym oczkiem
śródleśnym na terenie
projektowanego rezerwa-
tu „Moczary” w okolicach
Jantaru. Na dość dobrze
zachowanych torfowiskach
mieści się jedyne na Mie-
rzei Wiślanej stanowisko
rosiczki okrągłolistnej.

Bocian biały

Ptako rzadko spotykany na terenie Mierzei Wiślanej, w związku z leśnym charakterem tego regionu. Inwentaryzacja gniazd na terenie Parku i strefy ochronnej przeprowadzona w 2006 r. wykazała obecność 33 par bocianich (głównie część żuławska).

Gęś gęgawa

występuje na terenie otuliny Parku na przelotach w stadach liczących dziesiątki tys. osobników. Gniazduje na jeziorach i stawach hodowlanych z dobrze rozwiniętymi szuwarami, a także na starorzeczach i torfiankach w dolinach rzecznych.

Łabędź niemy

odzywa się rzadko, raczej dyskretnym pochrząkiwaniem. Natomiast podczas lotu pióra jego skrzydeł wywołują dźwięczny, rytmiczny szum (kojarzący się z grą na organkach). Dorosłego osobnika charakteryzuje pomarańczowy dziób z czarnym guzem, większy u samców.

Łabędzie krzykliwe

W Polsce gniazduje kilka par tych ptaków, odzywają się głośnym, nosowym trąbieniem o różnej tonacji. Często spotykane podczas jesiennej wędrówki.

Młody puszczyk

- najliczniejszy i najszerzej rozpowszechniony w Polsce gatunek sowy, osiadły, nie podejmuje regularnych wędrówek. Nie buduje gniazd, jaja składa w niewyścielonej dziupli, rzadko w opuszczonym gnieździe wrony lub sroki. W związku z brakiem na terenie Parku i otuliny drzew dziuplastych przygotowano dla tych ptaków kilka specjalnych budek lęgowych.

Myszolów

- najliczniejszy ptak drapieżny w Europie, pospolity w krajobrazie rolniczym z różnego rodzaju zadrzewieniami i w lasach. Często przesiaduje na eksponowanych miejscach, np. na słupach telegraficznych.

Kuropatwa

do niedawna bardzo rzadka w krajobrazie strefy ochronnej Parku. Obecnie, dzięki projektom ratowania tego gatunku, przy jednoczesnej poprawie warunków bytowania poprzez nasadzenia krzewów i drzew coraz częściej spotykana.

Bażant

pojawił się w Polsce po raz pierwszy pod koniec XVII w. , na przełomie XVIII/ XIX w często jako ozdoba rozległych założeń parkowych. Wytępiony w okresie II wojny światowej, powrócił dzięki pracy hodowlanej. Obecne populacje są mieszańcami kilku podgatunków, stąd zmienne ubarwienie samców. Spośród rodzimych gatunków grzebiących bażanta wyróżnia długi ogon. Zwykle występuje w małych grupkach na terenie Żuław, zimą często w trzcinowiskach. Żywi się głównie pokarmem roślinnym wzbogaconym o owady (m.in. stonkę ziemniaczaną).

Szlamnik w szacie spoczynkowej

Wrona siwa

występuje w całej Polsce, najczęściej na skrajach lasów, w zadrzewieniach śródpolnych, czasem w parkach miejskich. Część osobników odbywających lęgi w Polsce jest osiadła, pozostałe zimują w Europie.

Gawron

spotykany jest w całej Polsce. W okresie lęgowym zasiedla grupy drzew i większe zadrzewienia w krajobrazie rolniczym oraz w sąsiedztwie człowieka. Zimą, za dnia przebywa na polach uprawnych, łąkach, pastwiskach, ugorach i wysypiskach śmieci, a wieczorami zlatuje do miast na nocleg.

Sroka dawniej

jej siedliskiem były zarośla i młode drzewostany. Obecnie coraz częściej buduje swoje gniazda w sąsiedztwie ludzi. Znana jest z zamięłowania do błyskotek, które gromadzi w swoich gniazdach. Jest jedynym ptakiem, który potrafi rozpoznać siebie w lustrze.

Szpaki,

będące często utrapieniem ogrodników, są bardzo pożyteczne – w ich diecie często znajdują się owady (szkodniki upraw), często omijane przez inne gatunki ptaków. Jesienią łączą się w stada liczące po kilkanaście tysięcy ptaków, co zapewnia im bezpieczeństwo.

Kos
niegdyś związany był wyłącznie z gęstymi lasami - obecnie częsty w parkach, ogrodach.

Pleszka zwyczajna

w ludowym nazewnictwie znana jako: słowik murowy, pokrzewka czarnousta, piegża czarnoszyja, owadożer czarnogardły, ludarka rudochwost.

Pliszka żółta

spotykana na łąkach i pastwiskach, a także polach uprawnych. Występuje również na wilgotnych oraz podmokłych łąkach i nieużytkach. Ważnym dla tego ptaka elementem siedliska jest obecność zwierząt kopytnych, którym towarzyszą dokuczliwe owady, stanowiące jeden ze składników diety tych ptaków.

Rudzik

to niewielki ptak wędrowny z rodziny drozdowatych, spotykany w wilgotnych lasach o obfitym runie i podszybie. Gniazdo buduje najczęściej na ziemi, pod krzewem, między korzeniami drzew lub w połamanych drzewach.

Słowik szary

zamieszkuje obrzeża wilgotnych lasów liściastych, parków, zarośli nadrzecznych i innych wilgotnych zadrzewień.

Grubodziób

- prowadzi skryty tryb życia. Jego silny dziób stanowi przystosowanie do rozgniataania nasion. Potężne mięśnie szczęk tego ptaka wywierają na pestkę tarniny, wiśni nacisk do 70 kg.

Charakterystyczną cechą **je-miołuszek** jest długi, zaostroszony, powiewny czubek na wierzchu głowy. W naszym kraju przebywają od początku października do pierwszych dni maja, by potem odlecieć na łęgi do tajgi.

Sójka

robiąc zapasy przyczynia się do rozsiewania drzew. Jest również nazywana strażnikiem lasu, gdyż czujnie obserwuje otoczenie i donośnym głosem sygnalizuje niebezpieczeństwo

Pliszka siwa

jest pospolitym ptakiem występującym w całej Europie. Często spotykana na plażach gdzie wytrwale poszukuje pokarmu, zabawnie potrząsając ogonkiem.

Kowalik

bardzo sprawnie porusza się po pniach drzew w poszukiwaniu owadów, ich larw oraz pająków. Mieszka w dziuplach. W przypadku, gdy otwór jest zbyt duży zawęża go gliną i błotem

Trznadel częsty gatunek w krajobrazie rolniczym Żuław

Bernikle kanadyjskie licznie odwiedzają Żuławy, gdzie od kilku lat mają swoje zimowisko.

Czajki

czują się bezpiecznie, jeśli mają rozległy, niczym nie przesłonięty widok na okolicę, stąd też chętnie odwiedzają Żuławy, unikając pagórkowatych terenów oraz miejsc porośniętych drzewami, krzewami lub wysoką roślinnością. Do żerowania wymagają miejsc z niską roślinnością lub zupełnie odsłoniętych, gdzie najłatwiej jest znaleźć i zebrać pokarm.

Ptasia plaża? – Mewy siodłate i kormoran.

Ssaki

Dziki

żyją w rodzinach. Watahy często można spotkać na polach żuławskich podczas poszukiwania pożywienia. Warchlaki szybko uczą się poszukiwać pokarmu buchtując ściółkę leśną.

Dziki występują dość licznie na terenie Parku. W pobliżu miejscowości wypoczynkowych są oswojone, pozwalają się fotografować, stanowiąc tym samym jedną z atrakcji turystycznych. W obawie przed zagrożeniem dla człowieka Nadleśnictwo Elbląg w ramach projektu przywrócenia dzików do naturalnego środowiska, przygotowało dla nich obiekt, gdzie odizolowane od człowieka nabywają zachowań właściwych dla dzikiego zwierzęcia.

Sarna

gatunek pospolity na obszarze Parku. Ulubionym środowiskiem sarny jest teren stanowiący mozaikę lasów i obszarów rolniczo uprawnych. Wyraźnie woli ona obrzeża lasu lub takie jego partie, w których starodrzewia występują na przemian z uprawami leśnymi. Stąd, szczególnie zimą gdy w lesie trudniej o pokarm, bardzo często spotyka się sarny na obszarze Żuław

Coraz częściej spotyka się sarnę polną, pojmowaną jako nowa forma ekologiczna gatunku, dla której tereny leśne przestały być koniecznością życiową, wykazuje również większą skłonność do bytowania na obszarach z zadrzewieniami śródpolnymi.

Zając szarak

powraca do krajobrazu pól żuławskich. Na skutek intensyfikacji rolnictwa i przekształcenia siedlisk jego liczebność silnie spadła. Dobrą cechą rozpoznawczą są wielkie stojące uszy (słuchy) - są dłuższe niż głowa, z czarnymi szczytami. Zając odżywia się wyłącznie pokarmem roślinnym, w zasadzie nie pije wody. Prowadzi głównie nocny tryb życia.

Lis

jest jednym z najczęściej występujących na terenie Parku ssaków drapieżnych, aczkolwiek jest zwierzęciem wszystkożernym. Podstawę pokarmu lisa stanowią gryzonie wyrządzające szkody w gospodarce rolnej i leśnej. Sprzyja on zatem utrzymaniu równowagi biologicznej w ekosystemach. Zjadając padlinę spełnia rolę sanitarną w środowisku, a odławiając zwierzęta chore zapobiega rozszerzaniu się chorób. Niestety sam bardzo często jest nosicielem wścieklizny. Mieszka w norach ziemnych z jedną komorą gniazdową, zaopatrzonych w kilka korytarzy. Czasem dzieli swą norę z borsukiem, przy czym ma oczywiście osobne wejścia (okna) oddzielną i komorę gniazdową.

Norka amerykańska

Udane polowanie norki amerykańskiej - żywi się głównie drobnymi gryzoniami (ale też szczurami, karczownikami, piżmakami), drobnymi rybkami, żabami, rakami, ptakami oraz owadami wodnymi. Niekiedy zachodzi do zabudowań, gdzie może chwytać ptactwo domowe.

Norka amerykańska pojawiła się pod koniec ub. wieku, obecnie bardzo często spotykana na terenie Parku szczególnie w sąsiedztwie Zalewu Wiślanego, gdzie jako gatunek ekspansywny wypiera piżmaka.

Daniel

pojawił się w Europie Środkowej w XVI i XVII wieku, początkowo jako zwierzę parkowe, później dopiero wprowadzono go do łowisk otwartych. Na Mierzeję Wiślaną trafił pod koniec ub. wieku, obecnie nie konkuruje w istotny sposób z rodzimymi gatunkami tego regionu.

Okrywa włosowa (tzw. suknia) daniela jest najczęściej czerwono-brunatna z białymi plamami ułożonymi w podłużnych rzędach. Natomiast w okresie zimowym staje się ciemnopopielata z niewyraźnymi plamami. Wzdłuż grzbietu biegnie ciemna smuga. Łania pozbawiona jest łopatowatego poroża.

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO